

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTO

DZIENNIK polityczny, spo

Poświęcony sprawom
— miejscowym oraz

Zagłębia Dąbrowskiego

CENA PRENUMERACYI
dla miejscowych i zamiejscowych:
Rocznie Rb. 6.—
Półrocznie „ 8.—
Kwartalnie „ 1.50
Miesięcznie „ 50

Adres Redakcji i Administracji: Częstochowa Aleja 11/14 68, budynek skrynek pocztowa № 21, adres telegraficzny „Goniec-Częstochowa”.
Redakcja otwarta tylko w dni powszednie od godz. 6-ej do 7-ej w Administracja w dni powszednie do godz. 6-ej wieczorem, w niedziele do godz. 11-ej rano. Recepty bez zastrzeżenia nie swrad
Prenumerata i ogłoszenia w Częstochowie przyjmują wszystkie kategorie

Reprezentantem
„GONICA Częstochowskiego” na **SOSNOWIEC**
i **ZAGŁĘBIE DĄBROWSKIE** jest
Wacław Badurski
(SOSNOWIEC, hotel „Warszawski”).

Reprezentację
„Gonica Częstochowskiego” na **ZAWIERCIE**
objęta księgarnia pani
Z. Hubickiej w Zawierciu,

Kalendarzyk.

D. 4 Marca.

Iniona chrześcijańska: dziś Kazimierza Kr.,
jutro Wiktora.
Iniona słowiańska: dziś Pakostawa, jutro
Wojysława.
Wschód słońca godz. 6 m. 51, zachód godz.
5 m. 35.

Polska Macierz Szkolna.

Wczoraj po południu, w sali ratuszowej odbyło się ogólne zebranie częstochowskiego Koła Macierzy Szkolnej.

Zgromadziło się około 360 członków. Zebranie zagaił reg. Władysław Małkowski, prezes Koła, proponując na przewodniczącego d-ra Leona Wasilewskiego, co ogólne zebranie jednomyślnie zaakceptowało.

Przewodniczącą na asesorów zaprosił: adw. Dreszera, inż. Marchwińskiego, M. Piódowskiego i ks. Sędzimir, a na sekretarza p. T. Mizgiera.

Po przedstawieniu sprawozdania zarządu, p. Małkowski w dłuższym przemówieniu objasnił dotychczasową działalność zarządu i wniósł projekt założenia szkoły rzemiosł i utworzenia sekcji odczytowej, prosząc o powierzenie tej sprawy przyszłemu zarządowi.

Ogólne zebranie sprawozdanie zatwierdziło.

Następnie przemawiał p. Müller, wzywając do jednoci i wspólnej pracy w zakresie działalności Macierzy, a dr. Wasilewski, zbijając zarzuty, jakie dają się słyszeć przeciwko działalności Macierzy wogólności, zaznaczył, że zarzuty owe pochodzą z braku uświadomienia sobie warunków, w jakich ta instytucja oświatowa działać u nas musi. w końcu nawoływał do powołania na członków zarządu czynu i pracy.

Wyборы dały wynik następujący:
Pp. Małkowski Władysław gl. 388.
Jurakowski Marjan „ 388.
Ks. Magott Józef „ 325.
Szanserówna Julia „ 325.
Wasilewski Leon „ 311.
Marczewski Józef „ 308.
Paciorkowski Maksym. „ 302.
Garbalska Kazimiera „ 298.
Klepacki Dominik „ 276.

Następnie największą liczbę głosów otrzymali: pp. dr. Władysław Wrzesniowski— 57, inż. Wład. Kozłowski— 46, aptekarz Nowak i Wład. Przygodzki— po 36, inż. Świętochowski— 34, pani Kokowaka— 20.

Do komisji rewizyjnej wybrani:
Pp. Dłużewski Stanisław gl. 315.
Dobrzycki Feliks „ 304.
Hamburg Stanisław „ 275.

Największą po nich liczbę głosów otrzymali: pp. Wiewiórowski— 75, Gustaw Wolski— 54, Ptaszewski— 40.

Autonomiczna Rada Szkolna.

w Galicji.

Po Sadowie, po zawarciu w dniu 23 sierpnia 1866 roku pokoju Praskiego, po utracie Wenecji i przymusowym wystąpieniu z wiązki rzeszy Niemieckiej pokazało się, że system germanizacji i centralizacji bezwzględnej wyszedł Habsburgom na złe. Dynastia przypominała sobie, że w Austrii prócz Niemców, żyją jeszcze inne narody. Z Węgrami podjęto rokowania o utworzenie, o wskrzeszenie raczej odrębnego państwa Węgierskiego. W Galicji kilka nastanych urzędników niemieckich otrzymała z Wiednia wskazówkę, by zaprzestać podszczuwania chłopów polskich, Rusinów i Żydów na polskość.

Sejm galicyjski, zwołany dnia 19 listopada, podczas obrad, które trwały aż do 31 grudnia 1866 r., uchwalił projekt statutu Rady szkolnej krajowej. Projekt, nadający tej instytucji wielką samodzielność. Usuwający ją prawie zupełnie z pod władzy ministra oświaty. Orzekający w artykule 2-im, że „Rada szkolna krajowa jest w sprawach szkół ludowych i średnich najwyższą władzą nadzorczą i wykonawczą w kraju”. Artykuł 3-ci postanawiał, że do jej czynności należą:

„1. Zarząd administracyjny i umiętny szkół i zakładów naukowych w zakresie, przyznany dotychczas naczelnym władzom politycznym kraju i w obrębie ustaw obowiązujących.

„2. Przedstawienie do nominacji przez Najjaśniejszego Pana inspektorów szkolnych.

„3. Mianowanie i wszelkie stosunki służbowe dyrektorów i nauczycieli szkół średnich i ludowych z zastrzeżeniem szczegółowych praw gminom, korporacjom i osobom prywatnych służących”.

Od uchwalenia statutu do jego sankcjonowania przez monarchę droga była daleka i najeżona trudnościami. Na szczęście Beust potrzebował pomocy Koła polskiego, potrzebowali i Niemcy. Pierwszy, by w radzie państwa stworzyć większość, która uchwaliby ugodę z Węgrami. Niemcy znówu chcieli pozyskać głosy polskie dla konstytucji centralistycznej, wówczas dyskutowanej w parlamencie. Dnia 25 czerwca 1867 roku cesarz zatwierdził statut Rady szkolnej galicyjskiej. W kilkanaście dni później, 6 lipca, namiestnik galicyjski, Agenor hr. Gofuchowski, ogłosił urzędownie swą sankcję i tekst ustawy.

Centraliści niemieccy podeszli przeciw Polaków. Gdy plany federacyjne hr. Hohentwarta na jesieni 1871 roku runęły skutkiem zmiany nagłej — w zapatrywaniach cesarza Franciszka Józefa — zmiany pod wpływem podszeptów ultraniemieckiego następcy tronu saskiego, Alberta; gdy udało się centralistom pozbawić sejmy krajowe prawa wyboru posłów do rady państwa i zaprowadzić wybory bezpośrednio, wówczas gabinet centralistyczny Adolfa ks. Auersperga dokonał zamachu na autonomię Rady szkolnej galicyjskiej. Było to bezprawie, zasłonięte lecz tylko formalnie oślawionym paragrafem czternastym konstytucji paragrafem, który pozwalał gabinetowi, jako całokci, wydawać zarządzenia tymczasem, ale tylko pod nieobecność odroczonej rady państwa w wypadkach, istotnie niecierpiących zwłoki. Tutaj tego warunku nie było. Boć autonomia Rady szkolnej galicyjskiej nie groziła państwu nagłym niebezpieczeństwem. Rząd mógł, jeżeli życzył sobie ściśleńić te autonomię, zaprowadzić do sejmu — do rady państwa, lecz nie uczynił tego. Rząd wiedział z góry, że sprawę przegra. Chwycił się tedy kruczka Kauzyperdów: § 14.

wienie amatorzy ofiarowali na szkoły dla analfabetów; sprzedają biletów jeszcze przed rozpleciem afiszów zajmował się p. Adam Fiszel i p. Markowicz.

Podjeźrzany. Na stacji Granicą zatrzymany został jakiś podejrzanym, który posiadał legitymację stwierdzającą jego pochodzenie z Włoch. Po przeprowadzeniu śledztwa okazało się, że aresztowany pochodzi z Lublina, a nazywa się Józef Ryba.

Strażnik zabójcą. W d. 2 bm. na kolonji Niemce handlarz herbatą, rosjanin Maksym Kalisa, z pomocnikiem Marcinem Bak, sprzedawał herbatę, czego mu wzbronili przybyli strażnik. Kupcy przedstawili świadectwo, ale strażnik uznał je za fałszywe. Wywiązała się sprzeczka. Podrażniony strażnik, będący w stanie niebrzęwym, wyciągnął rewolwer i strzelił, raniąc obydwuch kupców, jednocześnie niewiadomo z jakiej przyczyny strażnik dał strzał do znajdującego się w pobliżu kozaka i ranił go śmiertelnie. Kozak po upływie pół godziny życie zakończył.

Samosąd nad alfonsami. W dniu 1 b. m. po południu na ul. Mądrzejowskiej i Targowej kilkunastu młodych ludzi dokonało samosądu nad alfonsami, z których wielu ciężko pobito. Skazano również na opuszczenie Sosnowca 4 hersztów alfonsów, co ci niezwłocznie uczynili. Jest to jeden z objawów ruchu abolicjonistycznego.

Piotrków

Na robotników łódzkich. W ubiegłą niedzielę w teatrze Spana, sekcja teatralna Towarzystwa muzycznego odegrała „Hanusie“ Sewera na rzecz pozbawionych pracy przez lokaut robotników łódzkich. Podczas przedstawienia przygrywała orkiestra T-wa muzycznego pod batutą dzielnego dyrektora p. Brandta. Sztuka odegrana została artystycznie, a z pośród wykonawców zbierali suto oklaski p. L. (Hanusia) p. Z. (Kumcia) p. N. (Mordkowa), p. C. (Mordka) i p. K. (Skowron). Teatr był przepelniony po brzegi, a dochód z przedstawienia był nadszpiewany. Zaznaczyć należy, że oprócz przedstawienia, zbierane są składki na tychże robotników łódzkich, przez duchowienstwo miejscowe i osoby prywatne.

Ze świata

+ Katastrofa z austriackim okrętem. Równocześnie z katastrofą pod Hoek van Holland, tego samego nawet dnia, parowiec „Imperatrix“, należący do austriackiego Lloyd'a w Tryeście, jadąc do miasta Bombaj w Indiach, osiadł na mieliźnie koło przylądka Elaphonisi na wyspie Krecie (Kandyja). Parowiec ów opuścił Tryest, natadowany towarami i wioząc przytem 20 podróżnych. Załoga jego liczyła 120 ludzi. Koło przylądka Elaphonisi parowiec „Imperatrix“ najechał na podwodną skałę, na której też osiadł. Telegramy, które dotąd nadeszły, nie podają stanowczych wiadomości, chociaż Kreta jest stosunkowo nie tardo od Tryestu oddaloną. Jedne depezy twierdzą, że statek utonął, inne przeciwnie, że tylko najechał na skałę i utknął na niej, ale że trzyma się na powierzchni wody. Czy stracił kto życie, również niewiadomo. Nawet wiadomości co do liczby podróżnych i załogi są nieokładne. Zapewnie w ciągu dnia dzisiejszego telegramy przyniosą stanowcze doniesienia.

„Imperatrix“ zbudowana została w r. 1888 w Tryeście, posiadała 4140 ton pojemności brutto i siłę 4400 koni, tudzież szybkość 16 mil morskich na godzinę. Okręty Lloyd'a, kursujące między Tryestem a Indjami, mają przeważnie podróżnych z Tryestu, Włoch i Grecji. Na „Imperatrixie“ znajduje się 89 łózek I, tudzież 24 łóżek II klasy. Parowiec ten, jako starszy, nie jest urządzony tak bogato, jak nowsze, mimo to kosztował 2,400,000 koron. Miejsce katastrofy, przylądek Elaphonisi, znajduje się na Krecie. Zachodni i wschodni jej brzeg tworzy kąt prosty, zamknięty dwoma przylądkami: północny nazywa się Elaphonisi, południowy Krio. Morze Kreteńskie jest bogate w wysepki, zaś Kreta wyrasta z morza jakby góra zatopionego ładu. Dokoła niej rozsiane są skały i rafy, utrudniające żeglugę. Drogi dla okrętów są tu ściśle wyznaczone, ażeby zapobiedz katastrofom. Pomiędzy wspomnianymi przylądkami jest w morzu mnóstwo skał. Gdy okręt „Imperatrix“ zbliżał się do Krety, morze było wzburzone, panował bowiem wichur, znany pod nazwą „Greco-Lovante“, a napawający obawą nawet doświadczonych marynarzy. Burza była prawdopodobnie powodem tej katastrofy.

Na Macierz Szkolną.

Pracujący od Hamburga na Polską Macierz Szkolną w Rędzinach rb. 1.

Dla chorej wdowy.

J. Steinthagen	rb 3 —
Z. H.	„ 1 —
Pracownicy biura oddziału II	„ 5. 04
ze Skierniewic	„ 1 —
Stanisław Morawski	„ 5 —
Lud. Kruszynski ze Skrzydłowa	„ 2 65
Służba z „Victorji“ z Sosnowca	razem „17, 69
	poprzednio złożono „18, 55
	razem rb. 36, 24

Na dzieci łódzkie.

Antoni Peika	k. 54
Jakób Woźnia	„ 59
Marcin Bus	„ 50
Szymon Mastalerz	„ 50
Regentostwo Biernaccy	rb. 3 „ —
Pracownicy kancelarji:	
Jędrzejewski	„ 1 „ —
Sabok	„ 1 „ —
Ficia i Staś Barylscy	„ 2 „ —
Krauze z Rakowa	„ 1 „ 59
Dzieci szkoły ludowej „Ostatni Grosz“	„ 4 „ 22
Od dzieci dla dzieci	„ 1 „ 70
Wdowa Ch.	„ 1 „ —
Robotnicy fabr. Peltzerów z oddziału suszarnia	„ 3 „ 45
Przybylski	„ — „ 50

Głosy publiczne.

Odpowiedź na głos p. Przechodnia w „Gońcu wieczornym i porannym“.

Szanowny p. Przechodniu!

Na słów Twych kilka pomieszczonych o felczerach w № 91 „Gońca warszawskiego“ chcę dać szan. Przechodniowi parę szczegółów wyjaśniających przyczynę zagłady felczerzy i u nas przez ludzi stojących na najwyższym szczeblu wiedzy—medycyny.

Przed wielu laty, gdy szkoła nasza otrzymała program obszerny wzorowany na szkołach Moskwy, Kijowa i Petersburga, wtedy niektórzy nasi pp. lekarze zwołali zebranie podobne do tego jakie się odbyło w Warszawie na początku tego roku.

Przeżywszy program do zastosowania go u nas który projektował szkołę felczerką wyższą, zapoinjowali, że program taki dla naszego kraju jest z a d u ż y — inaczej powiedziawszy—za mądry. Wypowiedzieli zdanie, że szkoła wyższa felczerska dla kraju naszego, jest nie potrzebna i z tego, co miało być z korzyścią dla ogółu, utworzono to, co jest dotychczas, t. j. uradzono program i ułożono go z samych okrucich programu przez władzę.

Dziś dzieje się to samo. Pp. lekarze, widząc ze zjadu naszego i postawionego tam programu, że tam przyszły lekarz może stać się „ujemnikiem“ w dochodach pp. lekarzy, i że felczer ten upomina się o większą oświatę (co za zię mu nikt poczytać tego nie może), że felczer ten stojąc bliżej i pewniej przy ludzi, w ogólności chce mu być pomocą prawdziwą, w ciężkich chwilach choroby.

I aby ten lud nie był wyzyskiwany przez szarlatanów i znachorów, których najczęściej niektórzy pp. lekarze protegują (są na to dowody) ten felczer obecny na przyszłość dla swych kolegów żąda większej oświaty!

I żądanie to pp. lekarze potępiają i mówią; że instytucja felczerów, nieodpowiadająca jest wymaganiom służby zdrowia publicznego!

Pp. lekarze chcą zastąpić felczerów pielęgniarem lub sanitariuszem—pięknie—inaczej myśląc, chcą na miejsce felczerów dać ludowi człowieka nie odpowiednio uświadomionego, inaczej ciemnego. Ładny mi postępek. Pp. stojących tak wysoko na szczeblu oświaty.

Sam wyraz pielęgniarski albo sanitariusz daje pojęcie o podziemnym uświadomieniu ich wiedzy, tymczasem felczer, który wyjdzie ze szkoły zreformowanej—przyszłej—więcej fachowo uświadomiony będzie niż pielęgniarski, a nawet asystent lekarski a zatem ten nowoczesny felczer będzie więcej praktyczny i odda ludzkości większą usługę.

Ci co są bliżej pp. lekarzy, a nawet przeciętny śmiertelnik z elementarnym pojęciem może zaświadczyć, że bardzo długo trzeba czekać zanim w s y s t e m y z pp. lekarzy zejda z drogi arystokratyzmu i zdemokratyzowany na prośbę robotnika pospieszy z pomocą jego rodzinie.

Długo czekać trzeba na to, gdy mały robotnik, do chorej żony przyjdzie po lekarza prosić o pomoc, aby nie był odsyłany od Anny do Kafkasa. Są przykłady i dziś, że robotnik fabryczny po 2 dni oczekuje na pomoc

Browar Parowy i Fabryka Słodu
K. SZWEDE w Częstochowie,
 POLECA znane ze swej dobroci:
Piwo pilzeńskie, stołowe i iemne
 w beczkach i butelkach,
 jako też
słód bawarski i pilzeński,
 w wagonowych ładunkach. 13-3

KASZEL UPORCZYWY, KATAR ZANIEDBANY, NIEŻYT OSKRZELI, KATAR, POZOSTAŁOŚĆ PO INFLUENZY
 BYWAJA USUWANE DZIĘKI UŻYCIU
KAPSULEK COGNET
 Jest to lek smakowity, skuteczny wszystkim
CHOROBYM PŁUCNYM
 PARYŻ, Rue de Saintonge, 43 I wszystkie apteki.

Główny skład: **FR. KARPINSKI** Warszawa, Elektoralna 35, tel. 600.

ZEGARKI

 Polecamy
Zegarki „OMEGA”
 które dają rezultaty dotąd przez żadne inne zegarki nieosiągnięte.
 Reprezentantem na **Sosnowiec** i okolice jest
J. Fürstenberg
 który ma bogato zaopatrzone sklepy w zegarki „OMEGA” złote, srebrne i z różnego metalu, po cenach fabrycznych, przy ulicy Modrzejowskiej. 63-

Dla Kaszlących i Astmetyków
Tussolinowe pastylki
 znane ze swej skuteczności, wyrobu laboratorium farmaceutycznego przy aptece 123-5-1
S. Lelejski, Marjańska 12 w Warszawie.
 Reprezentant generalny **I. Olszewski,** Warszawa, Marjerstadt № 1.

CONSTIPATION
PILULES DE CASCARA MIDY
FRANCUSKI POPULARNY ŚRODEK przeciw **CHRONICZNEJ OBSTRUKCJI**
 Dosta: 2 pigułki wieczorem przed spacerowaniem.
 Nie powoduje bólu w żołądku, ani mdłości, ani biegunki.

Fosfatyna Faliéra
 (Phosphatine Falières)
 przyjmujemy pokarm, najodpowiedniejszy dla dzieci od 6 miesięcy do 10 lat, zwłaszcza w czasie odłączania od piersi i w okresie rosnienia.
Ułatwia ząbkowanie i zapewnia **prawidłowy rozwój kości.**
 Sprzedają w składach aptecznych i aptekach. 1127-5-1

Park-Sanatorium
 dla chorych na **serce i nerwy.**
 Leczenie alkoholików — Odduszczenie. Leczenie chorób żołądka i kiszki. Całkowity system wódolecznicy. Prospekty. — **Dr. HAYN**
 Bytom 6. S. — 100-10-1 lekarz chorób nerwowych.

WIELKI WYBÓR
 wszelkich nowości na sezon wiosenny i letni, poleca
Jan JOKS Katowice,
 ulica JANA Nr. 14.
 Jedyny polski skład bławatny. 175-10-1

Polecamy
 ogólnie znane i najlepsze
PAPIEROSY
„DOBRE”
 10 sztuk 3 kóp.
I. L. Szereszewskiego.
 Ostrzegamy przed falsyfikatami i prosimy zwracać uwagę na firmę. 14g-

Stacja miejska elektr.
 podaje do wiadomości pp. odbiorców, że od Marca r. b., dostarczając będzie 125-10-1
energję elektr. do motorów.

Z dniem 1 marca r. b. został otwarty w **Sosnowcu** przy ul. Warszawskiej № 5, gdzie warsztat p. Kranca

ZAKŁAD
Slusarsko Elektrotechniczny pod firmą
S. Owsiak i A. Niekowal.
 Firma wykonuje szybko i akuratanie wszelkie prace w zakresie elektrotechniki wchodzące, jak instalacje, zakładanie swiatła elektrycznego, telefonów, dzwonek elektrycznych, ostrzegaczy, piornochronów, dynamomaszyn, oraz wszelkie w tym zakresie reperacje. Zamówienia mogą być uskutecznione ustnie lub listownie.
 Polecając się taskawym względem Szan. Publ. pozostajemy z szacunkiem 235-
S. Owsiak i A. Niekowal.

Na sezon wiosenny!
 Wyberowe nasiona już przygotowane, a ceny wskutek konkurencji nietylko niskie, gdyż o 20 do 25 proc. niższe od cen warszawskich, o czym każdy może się przekonać, żądając mego cennika. 145-10-1
Pieczarki codziennie świeże.
Zakład Ogrodniczy S. Jastrzębskiego w Częstochowie, Aleja II № 16, telefonu № 65.

Jedyna Chrześcijańska Pracownia **Zegarmistrzowska**
Franciszka GORSKIEGO
 długoletni współpracownika pierwszorzędnych firm w Warszawie i zagranicą.
 III Aleja № 50 (vis a vis powiatu). Poleca taskawym względem Sz. Publiczności fachową reperację zegarów: kieszonkowych, stołowych i antyków.
 Sumienna praca i gwarancja.

Egzystujący od 1866 roku,
Skład nasion
H. Wrocławski
 vel **BRESLAUER,**
 Nowy Rynek № 14.
 Poleca na nadchodzący sezon: świeże i nowe gatunki **Nasion Ogrodowych** polskich, po cenach umiarkowanych.
H. Wrocławski.

Skład sukna i kortów
D. ZYSSER,
 I Aleja dom W-go Zborowskiego, wejście od Now. Rynku z bramy.
 Poleca wielki wybór materiałów krajowych i zagranicznych i sprzedaje po cenach przystępnych. 142-

Grabne ogłoszenia:
Do sprzedania katarynka, grająca 9 kawałków w zupełnie dobrym stanie. Ul. św. Barbary № 7. 252-
Kawaler poszukuje **pokoju** umiarkowanego przy rodzinie od 1. marca lub 1 kwietnia. Wiadomość: Sosnowiec, Hotel Warszawski № 5. 248-

Poszukuje posady sklepowej, gospodyni domu, albo bufetowej. Wiadomość: Hotel Warszawski № 25. 244-3-2

Poszukuje posady kasjerki lub sklepowej. Wiadomość: bufet restauracji hotelu Warszawskiego. 249-8-2

Przyjmuję do reperacji instrumenta smyczkowe, jako to: skrzypce, wiolonczela, gitary itp., również naciagam włosię do smyczków. F. Borowski. 258-

Zawiadomienie, Zarząd Browaru Parowego K. Szwede w Częstochowie zawiadamia Szanownych pp. Klientów, że w razie doreczania platnikom browaru zastawów za próżne naczynia, jako to: za beczkę jednowiadrową rub. 1,20, dwuwiadrową rub. 1,60, pakę z 50 butelkami rub. 1,50, należy wymagać od tychże platników wydania kwitu opłaconego firmą browaru. Przy zwróceniu próżnych naczyń — bez kwitu nie będzie wypłacony. 207-